

Uşaq evindən çıxan rəqqasə

Aliyə Ramazanova:
“İnsanı yıxan onun daxilidir”

Keşməkeşli həyatı olub. Dünyaya göz açandan problemlər içərisində yaşasa da, valideynlərini itirsə də, zəhməti, işgüzarlığı sayəsində ayaqları üzərində dayana, həyatını qura, hətta bütün Azərbaycanda tanına bilib. Müsahibimiz milli rəqslərimizin mahir ifaçısı, əməkdar artist, 73 yaşlı Aliyə Ramazanovadır.

“ANAM AÇLIQDAN DÜNYASINI DƏYİŞDİ”

Qusarın Piral kəndində sadə və kasıb ailədə dünyaya göz açıb. 4 bacının sonbeşiyi olub. O, 4 aylıq olanda Böyük Vətən Müharibəsi başlayıb. Digərləri kimi, Aliyənin atası da cəbhəyə yola düşüb. O gündən anasının 4 uşaq keşməkeşli həyatı başlayıb: “Anam müharibə illərində çox əziyyət çəkdi. Qadınları da tarlaya işləməyə göndərdilər. Anam da gedirdi, bəzən gecəni orada qalmalı olurdu. Gecələri samandan düzəldilən balaca komalarda yatırıdılar. Südəmərdə olduğuma görə mənə də özüylə aparırdı. Ağacdan beşik düzəldib bir dəfə orada yələdir, özü iş görməyə gedirdi. Əlinə düşəni də bizə yedizdirirdi ki, acından ölməyə. Özü isə aclıqdan dünyasını dəyişdi. Onun arxasınca isə bacımı itirdik. Onda mənim təxminən 3-4 yaşım olardı”.

UŞAQ EVİNDƏN BAŞLAYAN HƏYAT

Atası cəbhədən qayıtmadığına görə 3 uşaq kimsəsiz qalırdı: “Müharibənin ağır illəri olduğundan qohumlarımızın bizə baxmağa imkanı yox idi və buna görə onları qınaya bilmərəm. Yalnız böyük bacımı müharibədən qayıdan əmim himayəsinə götürdü. Məni və bacımın birini uşaq evinə yerləşdirdilər. Bacım əvvəl Qusar, sonra Qəbələdəki, mənə Bakıdakı uşaq evinə düşdüm. Onda mənim təxminən 4 yaşım var idi”.

Əvvəl Mərdəkanda ikimərtəbəli bağ sahəsində yerləşən uşaq evində, sonra Bakıda Nizami parkında 11 nömrəli uşaq evində məskunlaşmalı olur: “11 nömrəli uşaq evində direktor Bahar Ağalarova idi. Uşaqlara o qədər nəvaziş göstərirdi, gözəl baxırdı ki, hamımız ona “ana can” deyə müraciət edərdik. Burada bizim üçün həm milli rəqslər, həm balet klassik hərəkətləri öyrədilir, rəssamlıq, teatr, tikmə və s.

dərnekələr təşkil edilirdi. Kimin səsi vardısı, oxumağı öyrədirdilər. Müəllimlər uşaq evinə gəlib bizimlə məşğul olurdular. Üzgüçülük dərsinə də gedirdik. Bizə zəhmətə də alışırdırdılar. 4-5-ci sinifdən başlayaraq beş-beş növbətçi olur, hansısa otağı yığışdırır, pəncərələrinə qəder silirdik. Müəllimlərimiz işimizə qiymət verir, bu da bizi həvəsləndirirdi”.

“DƏRSİMİ ŞAM AĞACININ ÜSTÜNDƏ EDİRDİM”

Orta təhsilini Bakıdakı 20 nömrəli məktəbdə alıb. Bunun üçün başqalarının avtobus, trolleybus, tramvayla getdiyi yolu piyada gedirmiş: “Qış, yay, hər gün 20-25 dəqiqə Nizami parkından (indiki Luna park – L.M.) Xətai Mədəniyyət Evinin yaxınlığında yerləşən məktəbimizə piyada gedərdik. Uşaq evində xüsusi müəllimlərimiz var idi ki, dərslər sonra hər birimizlə ayrı-ayrı məşğul olar, məktəbdə tapşırılan dərsləri başa salardı”.

Müsahibimiz dərslər oxumağı, xüsusilə humanitar fənləri sevdiyini deyir. Əlaçı olmasa da, orta məktəbi “4”, “5”lə bitirib: “Otaqda uşaqlarla birgə dərslər hazırlaşanda səs olurdu. Buna görə uşaq evinin həyətinəki şam ağaclarından birinin üstündə dərslərimə hazırlaşardım, heç kim də mənə görmürdü. Dərslərimdən yaxşı qiymətlər aldığımdan uşaqlar dərslərə vaxt hazırlaşdığını soruşdular. Bunun sirr olduğunu desəm də, sonradan sırımı əlaçı sinif yoldaşımıza açdım. Qorxurdum uşaqlara deyərəm, şam ağacının üstündəki yerimi tutalar”.

“VALİDEYNLƏRİM HƏMİŞƏ BEYNİMDƏ İDİ”

Bütün uşaqlar dərslərinə hazırlaşdıqdan sonra “şən saatlar” başlayırdı: “Qonaq otağımızda piano var idi. Müəllim gəlib pianoda çalır, digər müəllim isə bizə rəqs dərsləri keçirdi. Rəqsi o vaxtdan sevmişəm”.

Uşaq evində günləri maraqlı keçsə də, ata-ana, bacı nisgilini həmişə çəkib: “Bizə elə qayğı göstərirdilər ki, sıxılmırdıq. Bir dəfə görmədim ki, müəllim kimsə əlini vursun, kimsə ağır söz desin, ya səs tonunu qaldırsın. Amma valideynlərim, bacılarım həmişə beynimdə idi. Bacılarımın, əmimin olduğunu bilirdim. Uşaq evindəki bacımla soyadlarımız fərqli olduğuna görə bir-birimizdən xəbər tuta bilmirdik”.

Deyir ki, Allahın möcüzəsi nəticəsində bir-birlərini tapırlar: “Qəbələ rayonundan 5-6 qızı bizim yanımıza gətirdilər. Hər bir qızı götürüb söhbətə tutduq ki, darıxmasınlar. Mən də bunlardan biri ilə dost oldum. Bir neçə gündən sonra mənim “himayəyə götürdüyüm” qız gəldiyi uşaq evinə məktub yazdı və məktubda oradakı qızların adını qeyd etdi. Məktuba baxanda bacımın adını gördüm və qızdan onun haqqında danışmasını xahiş etdim. Bildirdi ki, o, bacısını axtarır. Doğulduğu kənd, ata adı, doğum tarixi hamısı bacıma aid məlumatlar idi. Sonra uşaq evinə səs

düşdü, “ana can”ım bacımı mənim olduğum uşaq evinə gətirdirdi. Bacımla qovuşanda çox xoşbəxt idim. O gündən bir-birimizi tərk etmədik”.

Aliyə ilə bacısı təhsilini sənət məktəbində davam etdirməli olur: “İkimiz də mətbəə işçisi ixtisasına yiyələndik. Bacım uzun illər mətbəədə işlədi və oradan təqaüdə çıxdı. Mən də mətbəə işlərini əla öyrəndim, bütün qiymətlərim “5” idi. Amma mən başqa yolu seçdim”.

“MƏNƏ GÖRƏ MOSKVAYA TELEQRAM VURDULAR”

13 yaşlı Aliyə sənət məktəbində oxuya-oxuya rəqs dərslərinə gedirdi: “Ehtiyat Əmək Qüvvələrinin özfəaliyyət dərslərində müəllimim xalq artisti Böyükağa Məmmədov idi. Burada məni ansamblın solisti etdilər. Sənət məktəbində oxuya-oxuya 3 il rəqs dərslərinə getdim. Rəqs dərslərindən bizi olimpiadalara, festivallara aparırdılar, hətta Moskvaya da gedirdik. Bir neçə dəfə televiziya da çıxış etmişdim. Xalq artistləri Əminə Dilbazi və Əlibaba Abdullayev özfəaliyyət dərslərini gəzib rəqs üzrə ən istedadlı uşaqları Dövlət Filarmoniyasına dəvət edirdilər. Mənim 16 yaşım var idi, sənət məktəbini qurtarana yaxın Əminə Dilbazi məni Dövlət Filarmoniyasının direktoru, bəstəkar Soltan Hacıbəyovun yanına apardı. Onun təqdimatı ilə Soltan müəllim məni yoxlamadan işə götürdü. O zaman sənət məktəbini bitirməyimə 3 ay qalmışdı. Məktəbi qurtarhaqurtarda sənət məktəbinin rəhbərinə Filarmoniyaya getmək istədiyimi deyəndə, razılaşmadılar, onlara lazım olduğumu, məni əvvəlcə yataqxana, sonra evlə təmin edəcəklərini dedilər. Mən isə rəqs etmək istədiyimi bildirdim. Əminə xanıma hal-qəziyyəni danışdım. O da Soltan müəllimə dedi. Soltan müəllim bizim o vaxtkı mədəniyyət nazirimiz Bayram Bayramova Filarmoniyaya üçün çox lazımlı kadr olduğumu, amma sənət məktəbindən buraxmadıqlarını bildirdi. Mədəniyyət Nazirliyi bununla bağlı Moskvaya teleqram vurdu. Dərslərdə oturduğum yerdə məktəbin direktoru içəri girdi və məni çağırırdı. Ürəyim döyünməyə başladı ki, yəqin məni rəqsə getməyə qoymayacaqlar. Moskvadan teleqram gəldiyini və buranı bitirən kimi Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasına işə qəbul olunacağımı dedi. Qızlarımız bu xəbərə sevinclə qışqırıb əl çaldılar. Amma direktorun xəbəri yox idi ki, artıq 3 aydır oranın işçisiyəm. Beləliklə, mənim zəhmətim, işgüzarlığım, özümü aparmağım, tənbel olmağım filarmoniyaya yol açdı”.

CAVANLIQ ÖZÜ GÖZƏLLİKDİR

Sənət məktəbində narazılıq olduğundan son 3 ayda Filarmoniyaya gizli getməli olur: “Məktəb formasının altından çit paltar geyinirdim. Məktəbin çıxışında üstədən paltarımı soyunub qızlara verir və işə qaçırıdım. Qayıdanda da qızlar paltarını gətirir, geyinib məktəbə daxil olurdu. Sənət məktəbini bitirəndən sonra Filarmoniyaya gedəndə mənə 3 aylıq maaşımı birdən verdilər. Bu pulla özümə paltar aldım. Kirayə qalırdım. Bacımı da ora gətirdim. Sonra bacıma elçi düşdü və el adəti ilə oradan gəlin köçürtdüm”.

Filarmoniyada işə qəbul olunandan sonra gənc qız üçün dünyaya yollar açılır: “İlk qastrol səfərim 3 aylıq Çinə oldu. Yalnız dünya ölkələrində deyil, Azərbaycanın ucqar kəndlərinə də ezam olunurduq. Dağlarda çoban konsertləri verirdik. Bu konsertlərdə başımıza maraqlı hadisələr gəlirdi. Bir dəfə oynadığımız yerdə inək tövlədən çıxıb bizə sarı gəldi. Üç qız idik, hamımız konsertin yarisində pəren-pəren düşdük. Bir dəfə də, müğənni yoldaşımız oxuyur, biz isə rəqs edirdik. Bu zaman çoban iti müğənninin ayaqlarına sarılmağa başladı. Müğənni gah oxuyur, gah da mikrofonu ağızından çəkib itə “poşol” (get – L.M) deyirdi. Qızlarla bil-mirdik, oynayaq, ya gülek”.

Qeyd edək ki, Aliyə xanımın nəvələri, nəticələri olsa da, hələ də gənclik tərəvətini, optimistliyini itirməyib. Müsahibimizdən bunun sırımını da soruşduq: “İnsanın daxilindəki həvəs, nur, təmizlik gerek heç vaxt itməsən. İnsanı yıxan onun içi, paxıllıq hissi, tamahkarlığı, başqasına rixənd etməyi, yuxarıdan aşağı baxmağıdır. Bunlar insanı çürüdüür, məhv edir. Mənim səçim həmişə bahardır”.

A.Ramazanova, gənc qızlarımızla məsləhət də verdi: “Həddindən artıq kosmetika lazım deyil. Çünki cavanlıq özü gözəllikdir”.

Lalə MUSAQIZI